O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT ARXITEKTURA – QURILISH UNIVERSITETI

“KELISHILGAN”	**“TASDIQLAYMAN”**
o‘quv ishlari bo‘yicha prorektor ____________	Rektor ____________
M.T.Shodmonqulov	Ch.J. Turkyilmaz
Ro‘yxatga olindi: № 70/a	«___» avgust 2024 yil
«___» avgust 2024 yil	

BARQAROR SHAHARSOZLIK LOYIHALASH

FAN DASTURI

Bilim sohasi: 700000 – Muxandislik, ishlov berish va qurilish

200 000 - San’at va gumanitar fanlar

Ta’lim sohasi: 730000 – Arxitektura va qurilish

210 000 - San’at

Ta’lim yo’nalishi: 60212200 - Madaniy meros obyektlarini asrash

Samarqand – 2024

Kurs ma'lumotlari
Course Information Form

Modul kodi Code ShLA8123	O'quv yili 2024-2025	Semestr 7	ECTS – Kreditlar 7-semestr -6			
Modul turi Majburiy	**Ta'lim tili** O'zbek/rus		**Auditoriya soatlari**			
Fan nomi Title	**Jami yuklama**		Ma'ruza (soat/hafta) Lecture (hour/week)	Amaliy (soat/hafta) Practical (hour/week)	Kurs ishi (soat/hafta) Coursework (hour/week)	Mustaqil ta'lim (soat/hafta) Independent Education (hour/week)
Barqaror shaharsozlik loyihalash	7-semestr - 180		7-semestr -1	7-semestr - 3	+	7-semestr - 8

Dastlabki shart **Prerequisite**	**Yo'q** None

Semestr **Semestr**	**Kuzgi** Fall

Kurs tili **Course language**	**O'zbek, Ingliz, Rus** Uzbek, English, Russian
O'quv kursi **Level of Course**	**To'rtinchi kurs** Fourth Cycle
Ta'lim yo'nalishlari **Course type**	60212200 - Madaniy meros obyektlarini asrash
Kurs toifasi **Course Category**	Asosiy Core Courses
Dars shakli **Mode of Delivery**	An'anaviy (Yuzma – yuz muloqot) Face – to - face

Ma'sul kafedra **Owner academic unit**	Madaniy meros obyektlarini asrash Preservation of objects of cultural heritage;
Kursga ma'sul **Cours Coordinator**	Urokov O. Sa'dullayeva N.
O'qituvchilar **Instructor(s)**	Urokov O. Sa'dullayeva N.
Yordamchilar **Asistant(s)**	Xoldorova D.

Fanni o'qitishdan maqsad Course objectives	Mazkur dasturning maqsadi talabalarga Shaharsozlik tarixi, asoslari va loyihalash sohasida ko`nikma hosil qilishdan iborat. Uning vazifalari qilib ma`ruzalar o`qish va mustaqil ish tarzida: -Umumjahon va O`zbekiston Shaharsozligi tarixi, uning asoslari: -Barqaror shaharlarni loyihalash usullarini tarixiy davrlash usullari, ijodiy yo`nalishlar, uslublar, qabul qilingan talablar asosida o`rgatishdan iborat. The purpose of this program is to provide students with skills in the field of urban planning history, basics and design. His duties include lecturing and independent work: -World and Uzbek history of urban planning, its foundations: - It consists in teaching the methods of designing sustainable cities based on the methods of historical periodization, creative directions, styles, accepted requirements.
Fanning mazmuni	Dastur mazmuniga qarab o`rganiladigan fan uch qismga

Course content	bo`lingan: 1.Shaharsozlik tarixi 2.Shaharsozlik asoslari 3. Shaharlarni loyihalash Birinchi qismda Shaharsozlikning vujudga kelishidan boshlab to hozirgi kungacha bo`lgan davr umumjahon va O`zbekiston Shaharsozligi tarixi o`rganiladi. Ikkinchi qism Shaharsozlik asoslarini, uning nazariy tomonlarini o`rganishga bag`ishlangan. Uchinchi qism esa Shaharlar va qishloq aholi punkitlarini o`quv jarayonida va amaliyotda loyihalash usullarini o`rgatishni o`z ichiga oladi. Depending on the content of the program, the subject studied is divided into three parts: 1. History of urban planning 2. Basics of urban planning 3. Designing cities In the first part, the history of urban planning in the world and Uzbekistan from the time of its creation to the present day is studied. The second part is dedicated to studying the basics of urban planning and its theoretical aspects. The third part includes teaching methods of designing cities and rural settlements in the educational process and in practice.
Tavsiya qilingan yoki talab qilinadigan adabiyotlar ro'yxati Recommended Or Required Reading	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Salimov O.M. Tarixiy Shahar markazlarini qayta tiklashda tadqiqot asoslari. O'quv qo'llanma.T., 2013. 2. Salimov O.M. Arxitektura yodgorliklarining muhofaza hududlarini tashkil etish usullari. O'quv qo'llanma. T., 2013. 3. Kadirova T.F. Puti arxitekturnogo vozrojdeniya Uzbekistana za XXnachalo XXI vv. (traditsii i sovremennost). T.: 2007 4. Uralov A. K istoriiaptechnogodelanasrednevekovomVostoke. – ONU, 2001, №2. – S. 49-52. 5. Nagaeva Z. i dr.Rekonstruksiya i restavratsiya ob'ektov kulturnogo nalslediya. M.: 2018 6. Shaharsozlik asoslari va landshaft arxitekturasi. Isomuhammedova.D Adilova.L Toshkent 2010 **Qo'shimcha adabiyotlar:** **Axborot manbalari:**
Tavsiya etilgan qo'shimcha dastur komponentlari Recommended Optional Program Components	Yo'q\ (bor bo'lsa yoziladi) None

Kursni o'rganish natijalari

Course learning outcomes

1	- shaxarsozlik tarixi; - history of urban planning;.
2	- O'zbekiston Shaharsozlik tarixini umumiy tushunchasiga ega bo'lish;. - To have a general understanding of the history of urban planning of Uzbekistan;
3	- O'zbekiston Shaharsozlik rivojlanishining asosiy yo'nalishlarini bilish va tasavvurga ega bo'lish - To know and have an idea of the main directions of urban planning development of Uzbekistan
4	- Shaharsozlik ob'ektlarining funksional rejaviy tuzilishini takomillashtirish usuli va yo'llarini bilish - Knowing the methods and ways of improving the functional planning structure of urban planning

	objects.
5	- Shaharsozlik ob'ektlarini loyihalash va nazariy tahlil qilish ko'nikmalariga ega bo'lish; - To acquire the skills of designing and theoretical analysis of urban planning objects;
6	- kelajakdagi Shaharsozlikning ilg'or ta'limotlarini bilish - to know the advanced teachings of the future Urban Planning

Haftalik mavzular va tegishli tayyorgarlik ishlari

Weekly Subjects and Related Preparation Studies

Hafta Week	**Mavzular** Themes	**Resurslar** Related preparation
1.	Fanning asosoiy tasnifi, Shaharsozlik haqida umumiy tushunchalar. Shaharsozlik tarixi, asoslari va loyihalashni o`rganishning ahamiyati. Fanni o`rganish usuli: Uning yuzaga kelishi va tarqqiyyot bosqichlari, uch qismga bo`linishining sababi. Boshqa fanlar bilan qo`shib o`rganish. Shahar tushunchassi va Sahahrsozlik.	2 - adabiyot
2.	Qadimgi Sharq mamlakatlari Shaharsozligi. Qadimgi Misr Shaharsozligi.Aylanasimon Shaharlar, Memfis qabrgohi, Gize ehromlari, Qahun qarorgohi, Fiva ibodatxonalari va Malika Hatshepsut maqbarasi, Axetaton. Ikki (Tigr va Frot) daryo oralig`i, Shumer, Akkad Shaharlari, Bobil Hindiston Shaharsozligi, moxendjadaro, Taksila Qadimgi Hindiston va Xitoy yozma manbalarida bayon qilingan Shahar turlari	1,4,-adabiyotlar
3.	Antik davr Shaharlari. Egey tamadduni va uning antik madaniyat Shaharsozligi uchun zamin ekanligi Qadimgi Yunoniston Shaharsozligi. Milet va Gippodam nomi bilan bog'liq tarhlar. Afina Akropoli. Qadimgi Rim Shaharsozligi. Agora va Forumlar, amfiteatrlar.	1,6,-adabiyotlar
4.	O'zbekiston ilk Shaharsozligi tarixi. O'rta Osiyo qadimiy qarorgohlari. Shaharoldi madaniyati. Sarazm, Sapollitepa, Jarqo'ton. Qadimiy Shaharlar- Ko'k tepa, Samarqand, Erqo'rg'on-Nasaf, Ilk Shahar turari – varlar va boshqa qo'rg'on – Shaharlar. Chodir Shaharlar, ikki qismli Shaharlar, lager – Shaharlar	1, 5, - adabiyotlar
5.	O'rta asrlar Movarounnahr Shaharsozligi. Ilk o'rta asrlar Shaharsozligi – Ark, shahriston va rabot. IX-XII asrlar mintaqaviy mudofaa devorlari – Buhorodagi Kampir Devor, Samarqanddagi Devori Qiyomat, Bulung'ur mudofaa devori. Amir Temur va Temuriylar davri Shaharsozligi. Registon, chorsu, chaqar, rasta tushunchalari, mahalla va mahalla markazlari. XVI-XVIII asrlar Shaharsozligi. Rub'a va qit'a, hisor atamalarining ma'nosi	6-adabiyot
6.	XI – XVII asrlar G'arbiy Evropa Shaharsozligi. Vizantiya Shaharsozligi. G'arbiy Evropa Shaharlari. Rossiya Shaharsozligiyu Uyg'onish davri me'moriy ansambllari va ideal Shaharlari. Feodal Shaharlar, qal'alar. Shahar bosh maydonlari, savdo va	1, 3 – adabiyotlar

	boshqa maqsadli maydonlar, mudofaa tizimlari va injenerlik infrastrukturasi.	
7.	O'rta Osiyo ansamblsozligi san'ati. Ilk o'rta asrlarda ilk ansambl tuzilmalari. IX – XII asr me'morchiligi va binolar majmualarini uyg'unlashtirish usullari. Amur Temur va Temuriylar davri me'moriy ansambllari. XVI – XIX asrlar me'morchiligi va Shaharsozligida juft, qo'sh (muqobil), maydon, guzar, erkin kompazitsiyali, hovli va hovuzli ansambllar	1,3 – adabiyotlar
8.	XVIII – XIX asrlar Shaharsozligi. Rossiya Shaharsozligi. Rossiya Shaharsozligida Kreml, Qizil maydon, savdo rastalari va muhofaza tizimi. XVIII – XIX asrlar G'arbiy Evropa, Arabiston mamlakatlari, Hindiston va Xitoy Shaharsozligi. Kapitalistik ishlab chiqarishning Shaharsozlikka ta'siri, yangi Shaharlar	2,4 – adabiyotlar
9.	XX asr umumjahon Shaharsozligi tarixi. YAngi Shaharsozlik doktrinasi. Zamonaviy arxitektura tushunchasi. Sanoat Shaharlari va zamonaviy Shaharsozlik usullarining yuzaga kelishi. Funksional Shaharsozlik. Bog' Shaharlar, chiziqli Shaharlar, parabola va boshqa ko'rish hamda g'oyaga asoslangan Shaharlar, megapolik va ekopolislar. Urbanizatsion jarayonlar, avtomobillashtirishning Shaharsozlikka ta'siri	1,5– adabiyotlar
10.	XIX asr oxiri XX asr O'zbekiston Shaharsozligi. O'zbekistonga Chor Rossiyaning kirib kelishi va tarixiy Shaharlarga tutashtirib evropacha Shahar qismlarining vujudga kelishi. "Eski" va "Yangi Shahar" tushunchalari. YAngicha planirovkalar, jamoa markazlari. Qishloq aholi punktlari, turarjoy tumanlari, uch bosqichli xizmat ko'rsatish muassasalari	3,5– adabiyotlar
11.	Aholi joylashuvi, ishlab chiqarish kuchlari va tumanni rejalashtirish. Tumanni rejalashtirishning iqtisodiy ahamiyati, uning maqsadi va vazifalari, tarmoq va hududiy masalalar. Tabiiy-geografik sharoitlarni hisobga olish, demografik sharoit, texnogen sharoitlar va madaniy madaniyat yodgorliklari. Ishlab chiqarish imkoniyatlarini hisobga olish, qurilish mateeriallarini ishlab chiqarish imkoniyatlari, rekratsion va ekologik muhit, qishloq xo'jaligini yuritish sharoitlari.	5,6– adabiyotlar
12.	Aholi yashash joylari va Shahar turlari. Aholi yashash punktlari Shaharlar, Shaharlar klassifikatsiyasi, Shaharlar agromeratsiyasi, yo'ldosh Shaharlar, satelitlar. Qishloq, qishloq aholi punktlari. Aholi joylashuvi, aholi punqtlari guruhini tuzish, ularning transport, sotsial-iqtisodiy, rekratsion xizmatini tashkil etish, Shahar va qishloq qismlari, selitba, turar joy xududi, tuman, mahalla, magistrallar oraliq hududi, jamoa markazlari	2,5 - adabiyotlar

13.	Qishloq aholi yashash punktlari. Qishloq, uning Shahardan farqi, tarihiy va zamonaviy qishloqlar, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash muassasalari. Qishloq aholi punktlarini fuqarolar yig'ini hududini arxitektura jixatidan tashkillashtirish, katta (aholisi 5 mingdan ziyod) qishloqlarning bosh planlarini tuzish. Shahar va qishloq orasidagi tafovutni yo'qotish. Qishloq imoratsozligi, bino va qurilmalari.	1,3- adabiyotlar
14.	Shaharlashuvning muhandislik masalalari. Atrof muhit, aholi yashash hududlarini tikkasiga va og'ma planirovka qilish, er sathi va er osti suvlarini oqizish. Obodonlashtirish va sug'orish, ariq va purkab sug'orish, Er usti va osti injener inshootlari, tarmoqlari. Eletr, gaz, suv ta'minoti, oqava suvlarni oqizish, Er osti urbanizatsiyasi. Tabiiy va sun'iy ko'kalamzorlar hamda suv havzalari, kichik arxitektura shakllari, obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish, transport tizimi piyodalar harakatini tashkil etish	2,6 - adabiyotlar
15.	Atrof muhitni qo'riqlash va Shahar ekologiyasi. Shahar hududi, er osti va er usti imkoniyatlarini hisobga olish, Atrof – muhitni muhofaza qilish. Havo va suv havzalariningahamiyatlari, ularni muhofaza qilish. Qattiq chiqindilarni qayta ishlash va bartaraf etish. Oqava chiqindilarni tindirish va zararsizlantirish, biologik chiqindilarni bartaraf etish. Qishloq aholi joylari va sanoat binolarini joylashtirishdagi ekologik talablar.	3,4– adabiyotlar

Baholash jarayoni

Evaluation System

Mashg'ulot turi Activities	**Soni** Number	**Baholash** Percentage of Grade
Darsga qatnashish Attendance / particition	30	15
Laboratoriya ishi Laboratory		
Amaliy ish (qo'shimcha vazifa) Application		
Kurs ishi Field work	5	5
Maxsus kurs amalyoti (ish joyida) Special course internship (work placement)		
Testlar Quizzes / studio crtics		
Uyga vazifani baholash Homework assignments	5	10
Ijodiy ish (taqdimot) Presentations / jury		
Loyiha ishi Project		
Seminar Seminar / workshop		
Oraliq nazorat Mid -Terms	2	20
Yakuniy nazorat Final	1	50

O'zlashtirish ko'rsatgichi Percentage of in – term studies	50
Yakuniy imtihon bahosi Percentage of final examination	50
Jami Total	100

ECTS taqsimoti

ECTS workload table

Topshiriqlar Activities	**Soni** Number	**Davomiyligi (soat)** Duration (hour)	**Umumiy yuklama** Total workload
Mashg'ulot soati Course hours	15	1	15
Laboratoriya ishi Laboratory			
Amaliy ish (qo'shimcha vazifa) application	15	3	45
Kurs ishi Field work			
Mustaqil ta'lim (maslahat) Study hours out of class	15	8	120
Maxsus kurs amalyoti (ish joyida) Special course internship (work placement)			
Uyga vazifani baholash Homework assignments			
Testlar / Viktorina Quizzes / studio critics			
Loyiha ishi Project			
Ijodiy ish (taqdimot) Presentations / seminar			
Oraliq nazorat Mid – terms (Examination +Examination prep. Duration)			
Yakuniy nazorat (nazorat va nazoratga tayyorlanish soati) Final (examination +examination prep.Duration			
		Jami yuklama Total workload	180
		Jami yuklama / 30 (soat) Total workload / 30(h)	180/30=6
		Kredit ECTS credit	6

Qo'shimcha eslatmalar Extra Notes	Yo'q\ (bor bo'lsa yoziladi) None

Fan dasturi Mirozo Ulug'bek nomidagi Samarqand davlat Arxitektura-qurilish universiteti kengashning 2024 yil 30-avgustdagi 1-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Kafedra mudiri: Urokov O.X

Tuzuvchilar: Urokov O.X.

Sa'dullayeva N.B.

Xoldorova D.N.